

UJÉLETT

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

II. ÉVFOLYAM 3. SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN HETEN CSÜTÖRTÖKÖN

1946. JANUÁR 17.

Felszabadulás — tetemrehívás

Írta: DOMONKOS MIKSA

Évforduló napján, mikor felszabadulást ünnepelünk, templomainkban hálaadó zsolozsma száll az Örökkévaló Isten trónja felé.

Napjainkban, mikor már az osztó Igazság törvényesárokaiban bíráik előtt állnak a gyilkosok, politikusok, kriminálisok és az Úr felkent szolgálói Isten és ember előtt bizonyítják, hogy ők valamennyien segítettek. Mind hős fajzivók voltak, hiszen védelmező pajzsot tartottak fejünk felett, állítólag hallatták szavukat és löviről-hegyére elmondják nekünk, hogy miként történt.

Engedjék meg nekünk, akik Isten kegyelméből és a felszabadító Vörös Hadsereg jóvoltából megmaradtunk, hogy ne arról beszéljünk, amire mások emlékeznek, hanem megmondhassuk az évforduló napján minden kendőzés nélkül az igazat. Mi, akik ott voltunk a Dante poklánál súlyosabb pesti gettóban. Mert ne beszéljenek nekünk ezekről a borzalmakról mások, akik biztos helyen meghúzódva, állítólag mélységes részvétellel eltelve kísérték figyelemmel sorsunkat. Elég volt az öngazoláshól, unjuk a görögötzet. Ne holygassák a gettó halottainak siri nyugalmát, ne vájkáljanak a béni hegedt sebekben. Eléget beszéltek és túl sokat tülekednek. Mi pedig tetemrehívunk mindenkit, mert megszoktuk

a veszedelmet és nem félünk a tetemrehívástól.

Az Isten hat nap alatt teremtette a világot. A nyíles örület hosszú beteken keresztül alkotta meg Magyarország fővárosában azt a haláltáborot, ahova vágóhídra szánt barmokként tereltek bennünket. Nagy rendszerességgel, német mintára alaposan és megfontoltan készültek új Szent Bertalan éjszakájára.

Gondos volt a rendezés. Elhurcolták a férfiakat, elvitték a munkásszázadokat. Megritkították sorainkat, hogy ne maradjon, aki a kétségbeesés paroxizmusában doronggal, ásóval, öklével vagy tiz körömmel szállgató szembe a géppiszkolyokkal. Rendeztek próbaútakat. Ezrelv terelték lestvéreinket a két nagy pesti zsinagógába. Híveket és papokat. Azután megtöltötték a Téglagyárat, uton-utfélen lelték azokat, akik visszaneztek, vagy megtorpantak, de előbb kifosztották bennünket s elvették tőlünk az utolsó falat kenyeret. Mikor így megmaradtak a nyomorékok és betegek, asszonyok, aggok és gyermekek, felállították a pesti gettót.

Térképek készültek, feltó gonddal eltávolították az egykori keresztény lakókat, de gondoskodtak külön házesoportokról oly zsidók részére, akiket a térítők ígéretei megnyertek más egyházaknak. Kicirkalmazták a házfákat, el-

kerítették az aklot és negyvenezer léleknek kiszabták azt a területet, hol egykor alig ötezer ember tartózkodott. Kiszámították, hogy belezsufoltató a negyvenezer áldozat is, hiszen némi kényelmellenesség nem fogja zavarni azokat, akiket vágóhídra szántak. Csak kényelmellenességre beszélték, hiszen szemükben a gettólakó nem számított embernek, — csak zsidónak. S mikor a kriptalajtót rácsuklák a gettőlakókra, minden ígéret ellenére újabb és újabb tömegeket szorítottak erre a területre. Megrohanták a védett házakat, kikergették lakóikat. Egy részükkel halálmenetekben elvitték, sok embert a Dunába kergettek s a megmaradt áldozatok végnélküli sorokban meneteltek, botnyik alatt roskadva, a gettókapuk felé. Itt már várták őket a fegyveres fosztogató különítmények, akik minden felesleges tehertől megszabadították ezeket a szerencsétleneket. Elvették tőlük utolsó élelmiszer tartalékjaikat s így érkeztek meg újabb tízezres tömegek a gettó éhezői körébe. Ötvenezerről közel hetvenezerre emelkedett a lélekszám.

Közben megindult az ostrom és gránátok vijjogása közben dőltek romba a zsúfolt gettóházak. Mikor halálmadarak szálltak a város felett és tüzeső hullott a földre, a könyörülletes társadalom berendezkedett azokon az óvó-

helyeken, amelyeket mi építettünk, de a gettó lakóinak csak kis töredéke tudott a pincékben meghúzódni. Nagyobb részük, betegek, eleséggázott aggok, félelemtől tébolyodott nyomorékok és kiesiny gyermekek csak lépcsőházakban, falak mentén, udvarokban és összezsúfolt tömegszállításokon tudtak összeszorulni. A Halál közöltünk járt s a gettóházak kapujában gyilkosok álltak, akik a szadista örület napjaiban leölték a zsidó mentőszolgákat, vagy tüzoltó különítményeket. Nem jöhetett a budapesti tüzoltóság a gettóba, egyetlen esetben mátk egy muzeumba való feeskendőt, de még ezt is elvették tőlünk.

Minden nap új megpróbáltatást hozott. Mikor sikerült a külvilággal kapcsolatot teremtenie az éhezőknek élelmiszert szállítani, megrohanták és elvették ezeket a küldeményeket. Az éhínség tizedelte a gettó lakóit. Járványos betegségek léptek fel és önfeláldozó orvosaink hevenyészett szükségkórházakban folytatták hősi harcukat a sebesültek és betegek életéért. Nem volt kötszer, hiányzott a gyógyszer és dühöngött a terror. Az a társadalom, mely állítólag mélységes részvétellel viselkedett irántunk, látta a gettóházak tűzlángját. Nézte és tűrte.

Előre megfontolt tömeggyilkosságra készültek, de né-

ÁRA 500 PENGE

met alapossággal és nyilas tervszerűséggel láttak hozzá. Megrostálták a börtönöket, még a zsidó fegyenceket is beszállították a gettóba, de nem feledkeztek meg az árvaházakról és gyermekmenhelyekről sem. Tetemrehivünk mindenkit: 1944 karácsonyán, a szent estlén Budapest utcáin batyuk alatt roskadozó kis gyermekeket tereltek a gettó felé. A szuronyok csillogtak, halálfeletem ült az ártatlan gyermekek szemében és Budapest közönsége, ez a résztvevő társadalom, még ezt is eltűrte. Ugy mondják, sajnáltak bennünket, de egyetlen kéz sem akadt, mely megfogta volna a gyilkosok fegyverét. Egyetlen kis csoport sem rohant meg egy halálmenetel. Nem gondoltak a maguk gyermekére, öreg szülőikre. Óvóhelyeken ünnepelték a karácsonyt, mikor békeség van a földön — és hallgattak.

Ezért ma nemcsak évfordulót ünneplünk, de tetemrehívás napja is van!

Karácsonykor maguk a gyilkosok is ünnepeltek. Szilveszter éjszakáján pohár-ésengés közben újjevet köszöntöttek, pedig akkor már Budapest határára állt a felszabadító Vörös Hadsereg. Mikor közeledett a Nemezis, a berehtesgadeni örült nyilas magyar próbékjei még arra gondoltak, hogy a Meszter ördögi elgondolása szerint elpusztítanak minden zsidót és kürtjék a pesti gettót.

Elkészült a terv, kiosztották a szerepeket. Felsorakozott ötszáz géppisztolyos SS-legény a Royal-szálló előtt, csatlakozott hozzájuk a párt-szolgálatosok terrorkülönítménye és készütségben állt a kétszáz főt számláló rendőrsztag is, nehogy zavar keletkezzen a pontos kivitelben.

Igy történt, mert akkor lángszórók, kézigránátok és a legtökéletesebb ölőszerszámok készültek fel a nagy tömeggyilkosságra s ezért nekünk ne meséljenek a ma krónikásai, ne szavaljanak politikuskok s az egyházak papjai. Ne mondják, hogy ők mentették meg a pesti zsidóság életbenmaradt kicsiny töredékét. Segített az Örökkévaló Isten, mellettünk voltak a semleges követlések, mindent megmozgatott érdekünkben a svéd követség hős titkára Raoul Wallenberg, de a gettó a Vörös Hadsereg élcsapatái szabadtították fel. Dícsérjük ezért az Istent és

örök hálával fordulunk azok felé, akik az ő eszközei voltak.

Akik ezekben a sorsdöntő órákban is helyükön maradtak s a gettó minden gondját vállukon viselték, hitvallást tesznek, hogy nem a politikuskok, nem a hitszónokok és krónikairók segítettek. Ezért azt kívánjuk, hogy bízzák a krónikairást reánk, akik közletek voltunk és együtt szenvedtünk veletek gettólakó pesti zsidók. Nem kérünk elismerést azért, hogy az ostrom tüzeben minden nap a gyilkosok fegyverei előtt rőtünk az utcákat és kilincselünk segítségért, élelemért, életért. Nem kérünk semmit, de a porondon tülekedőknek, a szemforgatóknak és hangosoknak az évforduló napján odakiáltjuk: *tetemrehívás van, — elég volt...!*

Orgoványtól — Auschwitzig

A budapesti napilapok az elmúlt héten közreadták a kecskeméti népügyészség következő felszólítását:

„A kecskeméti népügyészség felhívja mindazokat, akiknek Héjjas Iván és tettestársai által az 1919 és az azt követő években végrehajtott ugynevezett orgoványi politikai gyilkosságokkal kapcsolatban bármily adat áll rendelkezésükre, szíveskedjenek azt — szóval, vagy írásban — sürgősen alulírt hatóság tudomására hozni s egyben a saját nevüket és címüket is közölni. Kecskemét, 1945. XII. 20. napján. Kecskeméti népügyészség.“

Hát idáig is eljutottunk! Itt ezt is megértük!

Egy negyedszázadnál több idő után végre megkezdődik az orgoványi és izsáki rémtettek számonkérése!

A fiatal magyar demokrácia rendkívül helyesen járt el, amikor előhuzta a feledés homályából az ellenforradalmi „fehér terror“ e szörnyűségeit, amelyeket később az alkonszolidáció neobarokkja mögé óhajtottak rejtetni az akkori hatalmasok. Az ok? Igen egyszerű volt. Az 1920-as évek végén és az 1930-as esztendőik legelején uralkodó látszat-nyugalomra voltaképp azért volt szükség, mert bizonyos „urak“ ilyen módon akarták „elkenni“ a megelőző vihar-korszakért joggal felvehető felelősségüket.

„Kár a múltat megbolygatni!“ — hallatszott itt is, ott is. „Ne foglalkozunk elmúlt dolgokkal!“ — hangoztatták mások. Sok jóhiszemű ember is elhítte ebben a szuggeszciós állapotban, hogy ez a helyes eljárás mód. És az „elkenési“ kísérlet — bár becsületes magyarok mindig protestáltak ellene — átmenetileg sikerrel is járt, mert a könnyen feledő és mindent megbocsátó magyar közvélemény hajlamosnak mutatko-

zott arra, hogy egy kiradirozza emlékezetéből Orgoványt és Izsákot, mintha ez a két község a világon sem lett volna. Sajnos, a magyar zsidóság sem beszélt eleget arról, ami 1919-ben és 1920-ban e helyeken történt.

Ma, már mindenki tudja, hogy milyen rettenetes árat fizetett a magyarság és a magyar zsidóság Izsák és Orgovány „elkenéséért“. Ennek a beállítottságának köszönhető a magyar társadalom, hogy önmagát áltatva, a valóságot figyelmen kívül hagyva, készületlenül rohant az 1944-es katasztrófa felé, amelyben szinte sirba került az ország és megsemmisült a magyar zsidóság nagy többsége.

Milyen más utakat választhatott volna Magyarország, ha nem feledkezik meg Orgoványról és Izsákról!

És mennyire másképp intézhette volna sorsát legalább a magyar zsidóság, ha nem osztozik az egész magyar társadalom hamis lefogásával és ébrentartja közösségében az orgoványi és izsáki áldozatok emlékeit!

Orgovány és Izsák könynyű elfeledésének köszönhető, hogy meglepetésszerűen ért bennünket előbb Újvidék, majd Auschwitz és a többi

haláltábor, amelyekhez pedig — ma már rádöbentünk erre az igazságra! — egyenes ut vezetett Orgoványtól és Izsáktól!

...Az orgoványi erdő és az izsáki homokbuckák sírjainak negyedszázados lakói lehát a magyarországi fasizmus legelső áldozatainak tekinthetők. Gyilkosaik és azok felbujtói ilyen módon a népügyészség nyomozási hatáskörébe és azután a népbíróság ítélőszéke elé tartoznak.

A magyar zsidóság megmenekült rétegeinek meg kell hallaniuk az orgoványi erdő kísérteties zugását és az izsáki homok alól feltörő morajt, amelyet a közvélemény an-nakidején olyan könnyen túl-harsogott az önámítás muzsikájával.

SÓS ENDRE

Keresem feleségemet Sándor Pálné sz. Biró Magdolnát

szül. 1908-ban Budapesten. Elvált 1944 november 6-án a Kisok-pályáról. Legutóbbára 1944 december elején a Ravensbrücki táborban látták. Aki tud róla értesítést kérjen Sándor Pál fogászati kereskedőt, VII., Dohány-u. 27., Budapest. Féradságát szívesen jutalmazom.

KI TUD RÓLA?

Fürst Károlyról,

akit 1945 március végén Buchenwald Schönnungs lagerből többekkel tovább vittek. Ertesítést kér jutalom ellenében feleségem, VIII., Konyérmező-u. 8. III. 54.

Stutthofiak!

Keresem a négy dombóvári Adler nővért

Jolán, Olga (László Ernőné), Klári (Drucker Jánosné), Edit (Singer Józsefné), utolsó hír 1944 november vagy 1945 január. Aki tud róluk írjon. Hála és köszönet érte. László Ernő, Dombóvár, Szabadság-utca 1.

KI TUD RÓLA?

Spitzer Lajosné sz. Gold Bella

Ujpestről deportált feleségem 33 éves, doloreskei születésű. 1944 júliusban Auschwitzban volt. Lager. 31-es blokkban, két nagyváradi rokonával. Szíves értesítést kér: Spitzer Lajos, VIII., Vas-u. 11. Degob-körház.

KI TUD

Hübsch Hidas László

okl. tanítóról, újságíró, aki Budapestben született 1914-ben, 1944 július 22-én mint munkaszolgálatos, Monorról indult el 101/27. csapatszám alatt, majd táboriszámja 292/27 volt. Ertesítést kérünk: VII., Síp-u. 12. sz. alá, a szerkesztőségbe.

BUNDAK
SZEMERE szücsné, ERZSÉBET KÜRÜT 26. Második emeleten

HOGY TÖRTÉNT?

VII.

A sárga csillag bevezetése — A Zsidó Tanács első szervezete a német megszállás alatt

Eichmann Obersturmbannführer blöffölde megnyugtatótlanságról hírlapi cikkekből a közönség tudomást szerzett és főleg a magyar zsidóságnak polgári, erősen asszimilált rétege azokat hosszú ideig hiteleseknek fogadta el. Ezzel az SS-ek elértek céljukat: az egymillió főnyel zsidó lakosság nem futott széjjel és azt hitte, hogy ha engedelmessé válik — megmenekül. (Természetesen ez a hangulat a keresztény közvéleményre is hatott, amelyet a deportálások valóságairól és szörnyiségeiről később is csak nagyon nehezen lehetett meggyőzni.)

A sárga csillag

Eichmann „expozíciójának” leglényegesebb része a sárga csillag viselésére vonatkozott; erről az intézkedésről — külföldi példák után — mindenki tudta, hogy rövidesen be fog következni. Jellemző az akkori hangulatra, hogy a zsidóság nagyrésze — s ismét elsősorban a teljesen asszimilált rétegre céloz — a sárga csillagot elsősorban megszegésként tekintette és nem a deportálási folyamat első állomásának.

Csak később lett mindenki előtt világos annak igazi jelentősége és az magyaraita meg a környékbeli szigorú és, amelyet a náci és magyar segítő-társai a csillagviselést ellenőrizték és a kibujni akarókat büntettek. (A büntetés csaknem mindig internálást jelentett, amely legtöbb esetben a deportáláshoz vezetett.) A megfélemlítés olyan hatással volt, hogy a Tanácsnak egyik — egyébként éles eszű híres tagja — előttem kijelentette, hogy „ő büszke a zsidóságra és ezért a sárga csillagot is büszkén viseli”.

Eichmann felszólítására a Tanács hozzáfogott, hogy a sárga csillaghoz szükséges textilanyagot megszerezze. Nagy cégek jelentkeztek — kanárisárga mintákkal. De amikor a magyar hatóságok megtudták, hogy a németek utasítására a Zsidó

Tanács monopóliumánkarja a csillagokat forgalomba hozni, a szükséges textilanyag megvásárlására nem adták meg az engedélyt. „Miért a zsidók keressenek ezen, majd az államnak lesz belőle jövedelme” — mondták a nyilas közviselők és a trafikokban akarták a sárga csillagokat állami egyeduralom formájában forgalomba hozni. De anélkül, hogy az ügy az állami bürokrácia utvesztőjében késedelmeskedett, Eichmann, Endre Lászlónál sürgette a csillagviselési rendelet kiadását, amely április 5-i hatállyal meg is jelent, de semmi intézkedést nem tartalmazott,

hogy a csillagot ki készítse és miként hozzák forgalomba.

Parancsra — zsidó egység

Már említettem, hogy az SS Sonderskommando a Tanácstól követelte, hogy maga alkosson meg egy szervezeti alapokmányt és ügyosztályait annak alapján építse ki. (Ebből is látszik, hogy a Gestapo olyan országokban szerzett tapasztalatok alapján dolgozott, ahol a németek formailag is megszállók voltak. Magyarországon t. i. az állami igazgatás elvileg magyar belügy maradt, ezért a németek csak de facto intézkedhettek s rendelkezéseit április hó végén a Magyarországi Zsidók Szövetségére vonatkozóan kiadott rendelet legalizálta de jure.

A Zsidó Tanács április első napjaiban, hosszú vita után elfogadott egy szervezeti alapokmányt, amely lényegében október 15-ig működésének kerete maradt. Ennek jellemző vonása, hogy 75 év után egy igazgatási szervezetben egyesítette a magyar zsidóságot — a németek parancsára. Így valósult meg „Danaidák ajándékaként” — a sokat emlegetett unifikáció, helyesebben annak megcsufolása.

A későbbi események és egyes tényezők működésének megvilágítása végett érdemes, hogy közelebbről bepillantsunk az új szervezetbe, amit április hó 4-én német szövegben Eichmannéknek bemutatnak és azok azt tudomásul vették.

I. Központi Budapesti és Országos Szervezet.

A magyar zsidóság országos ügyeit a 8 tagú Központi Tanács intéli, amely a hatóságok rendelkezése értelmében a magyar zsidóság egyedüli képviselői szerve és a hatóságok irányában tárgyaló fél. A Központi Tanács fontosabb ügyekben meghatalmazta a Budapesti Nagytanácsra, ha pedig az ügy az egész ország zsidóságát érinti, az Országos Nagytanács véleményét, amiképp, hogy azok határozata által kötelező. A Budapesti Nagytanács 25-27 tagból áll. Az Országos Nagytanács akként alakul, hogy a budapesti nagytanács tagjainak 10 közszféraképzési elnöke és 10 nagyfokú ortodox hitközség elnöke, valamint 2 statusquo hitközség elnöke. A vidéki zsidóság kelli igazgatása végett az egész ország 10 körzetbe oszlik. A körzeti székhelyén levő kongresszusi és ortodox, illetőleg statusquo hitközség elnökei veszik át az utasításokat a Központi Tanácstól és továbbítják az alájuk tartozó hitközségekhez. A budapesti hitközségeket a Központi Tanács a hitközség elnökei útján érintik, akik közül a pesti, budai és az ortodox hitközség elnökei a Központi Tanács tagjai, a közbányi és statusquo hitközség elnökei pedig a Budapesti Nagytanács tagjai.

II. Felkezelési egyesületek

Mint ahogy utasítás szerint a felkezelési jellegű egyesületek és alapítványi intézetek működésére megse-

nik, ennél fogva azoknak tevékenysége, amennyiben helyi jellegűek (pl. négyzetlet, leányegylet, Chevra Kadisa stb.) beleolvad a hitközség munkájába, — ha pedig az egyesület, illetőleg az intézmény országos jellegű, akkor a Központi Tanács adminisztrációjához tartozik. (Pl. Mikébe, Omike, Imit, Mipi, stb.) Az országos irodák továbbra is fennmaradnak, de azokban az ügyekben, amelyek hatáskörébe tartozik a Központi Tanácshoz tartoznak, nem járhatnak el.

III.

A Központi Tanács adminisztrációja

A Központi Tanács az ügyviteli szempontjából a következő ügyosztályokra oszlik: 1. Elnöki, 2. Pénzügyi, 3. Szociális, 4. Gazdasági és műszaki, 5. Családi és kulturális ügyosztály, 6. Külföldi ügyek (ide tartoznak a statisztikai és demográfiai ügyek is), 7. Hitéleti ügyosztály, 8. Lakás- és utazási ügyek, 9. A kitérték ügyeinek intézésére alapított ügyosztály.

Ad 1. Elnöki ügyosztály

Az Elnöki ügyosztály hatáskörébe tartozik a Központi Tanács határozatainak és a Központi Tanácsra háruló utasítások végrehajtása. E végből az Elnöki ügyosztály keretében különböző ügyviteli csoportok létesülnek és pedig a következők: a) magyar és német hatóságokkal állandó érintkezést fenntartó csoport; b) fordítási iroda; c) a vidéki kerületi és hitközségi elnökekkel való érintkezést fenntartó csoport; d) a sajtó útján való közlések elintézésére alapított szerv; e) statisztikai és demográfiai adatokat nyilvántartó szerv; f) személyzeti ügyek, ide tartoznak a jogsegélyügyek is.

Ad 2. Pénzügyi ügyosztály

A pénzügyi ügyosztály gondoskodik a magyar zsidók központi adózásának ügyviteléről.

Ad 3. Szociális ügyosztály

A szociális ügyosztály hatáskörébe tartozik az egészben véve azt illeti fel, ami a Magyar Izraeliták Partizán Irodájának hatáskörébe tartozik, vagyis e szerint a Mipi a jövőben, mint a Központi Tanács szociális ügyosztálya működne tovább. Főképp ide tartoznak a táborok, internálók ügyei, az országos segélyezés, lakás- és utazási, tanácsotthonok, népkonyhák és más hasonló szociális feladatok.

Ad 4. Gazdasági ügyosztály

Ennek hatáskörébe tartozik a Központi Tanácshoz tartozó összes intézmények gazdasági és műszaki (technikai) ügyei, továbbá azon beszerzések és szállítások, amelyekre a magyar zsidóság utasítást kap. Az utóbbi célból szakmák szerint albizottságok létesítendők.

Az oktatási és kulturális ügyosztályt két al csoportra akarták bontani és pedig a haladó és az ortodox hitközségek iskoláinak ügyeivel foglalkozó osztályokra.

A külföldi ügyosztályhoz tartozik a kivándorítással, a cionista szervezettel és a palesztinai hivatással kapcsolatos tevékenységeket.

A kitérték is, a németek parancsára, a Zsidó Tanács alá tartoztak és azok ügyével külön ügyosztály foglalkozott volna.

Miután a Gestapo az új szervezetet elfogadta, a Tanács április hó 6-án körlevelet intézett a magyarországi összes hitközségekhez, amelyben a következőket közölte: Igen tisztelt Elnök ur! A Magyar Zsidók Köz-

ponti Tanácsa a felsőbb hatóságoktól utasítást kapott, hogy a magyar zsidóságot országosan szervezze meg, és pedig akként, hogy a Budapesten székelő Központi Tanácstól kapott utasításokat az egyes vármegyék székhelyén levő hitközség elnöke, ha pedig két hitközség van, akkor mind a két hitközség elnöke vegye át és azokat felelősség mellett hajtsa végre. Az illető vármegyék zsidóságának érdekeit a hatóságok előtt ugyan csak a vármegyék székhelyén levő hitközség, illetve a hitközségek elnökei képviselik. Felhívjuk figyelmét arra, hogy a Budapesten székelő Magyar Zsidók Központi Tanácsa a felsőbb hatóságoktól kapott utasításokat hajtja végre és azoknak azonnali és tökéletes végrehajtásáért a Tanács tagjai saját személyükben a legmesszebbmenő következmények terhe mellett felelősek. Ugyanaz a felelősség terheli azt a személyt is, aki a Központi Tanácstól kapott utasításokat nem teljesíti, aminek az egész magyar zsidóság sorsára végzetes hatása lehet. A szervezésre vonatkozó további utasításainkat Elnök urnak rövidesen meg fogjuk küldeni. Jelen levélünkben foglaltaknak forduló postával való igazolását kérjük.

Budapest, 1944 április hó 6. Tisztelettel a Magyar Zsidók Központi Tanácsa.

Elhöz a körlevélhez kérdőívet csatoltak, amely 13 pontban érdeklődött az egyes hitközségek adataira vonatkozóan.

MUNKÁCSI ERNŐ

(Legközelebbi folytatás: A Zsidó Tanács eljárásai kiszabítások végett. Az első lakásrekvizitációk és azok hatásai.)

Kávéház, vendéglői berendezések

GYÖRSMÉRLEGEK, NATIONALKASSZÁK, IRÓGÉPEK,
vétel eladás

Rosenfeld

Népszínház utca 31

BRILIÁNST, ÉKSZERT,

napi áron

Scheer György

Sommelweis-utca 19, főemelet 1

Telefon: 183-091.

ARANYAT VÁSÁROL

MIATAL HADIÖZVEGY 4 éves koraival OTIFRONT KERES VIDÉKEN, Újvidékben, háztartásban per-fekt. Özv., Lipsitz Jenőné, Budape-
post. Rt., Zapor-u. 16/B. III. 2

A dal szombatján,

e heti szombatunkon, mindenütt az egész világon, ahol zsidók imádkoznak, élénklik az Örök Dalt, melyet akkor énekelt Mózes Izráel fiaival, amidőn Isten átvezette őket a Sás-tengeren és megmentette népét Fáraó ellenséges seregének hatalmától...

„Az Örökkévaló az én erőm és az én énekem, s Ő volt az én segítségem; ez az én Istene, akit dicsőítetek, atyám Istene hadd magasztaljam Őt!” Így zeng a zsidó szombatján: a hála dala a megszabadulásért. E himnusz szárnyain égi magasságokba emelkedik minden zsidó lélek, amely a történelmi pillanatot nagyszerűségét: Isten megváltó hatalmát a jelenben, érzi s a kivonulást az egyiptomi rabságból, megéli.

A győzelem éneke a Teremtőnek hálás ember felmagasztosulása, a diadal dala a Gondviselőért újjongó zsidó mámore. Nagy, szent összehang megérzése e dal, amelyből felszendül az istentudatban megittasult hívőnek alázata és esőálatata a végtelen erőtől előtt s kódotata a legnagyobb hatalomnak, amely napot, holdat, csillagokat törvényes pályájukhoz kapcsol, mely ott él a füstökben s ott pompázik a cédrusban, mely virraszt az éjszaka békés esődjében, mely uvalkodik a nappalnak zajos küzdelmében.

... A megváltás vágyának és hitének költeménye e dal, nagy zsidó reményének megigazulása a szabadságért, a hálának, a boldogság égi fényének ragyogása. Ennek éneklése szent szolgálat, Izráel öntudatos büszkesége — hitvallomása és jövőbelátása az imádkozó zsidónak, melyet így rebeg a héinek minden napján: „Az Örökkévaló uralkodni fog mindörökké!”

(—a —)

A Bethlen-tér 2. számú kórházban, illetve az OMZSA-házban bujdosottak találkozája

Akik 1944 júniusától a felszabadulásig a Bethlen-tér 2. alatt fenntartott kórházban, illetve OMZSA épületben tartózkodtak, 1946 január 29-án, vasárnap d. e. 11 órakor az I. em. 41. szám alatt lévő nagyeremben találkoznak, hogy megemlékezzenek a multról, a múlt szomorúságairól és a felszabadulás örömeiről. Jöjjen el minden bujdosó és szívesen látunk vendégeket is,

Buchenwaldból Svájcba érkeztek és keresik hozzátartozóikat

Schwarz Ernő a riggisbergi kórházból (Svájc) keresi hozzátartozóit Nyiregyházáról (Vay Ádám-u. 39.).

Farkas Fülöp ugyancsak a riggisbergi kórházból keresi hozzátartozóit Nyiregyházáról (Belső-körut 20.).

Friedmann Zoltán (riggisbergi kórház) keresi Mezei Bélát, Budapest, Tüzoltó-utca.

Farkas József (riggisbergi kórház) keresi Farkas Vilmost, Budapest, Király-utca.

Fenti értesítést Fischer Vilmos rabbi hozta magával Svájból. (Lakik: Budapest, VIII., Luther-u. 11a.)

1946 január 18, péntek: a gettó felszabadulásának

első évfordulója.
Ezen a napon adjunk hálát a Mindenhatónak:

Jöjjetek el háláadó istentiszteleteinkre,

amelyek a dohányzouteai templomban és az összes többi templomokban d. u. 1/5 órakor kezdődnek.

A PESTI ISRAELITA HITKÖZSÉG ELŐLJÁRÓSÁGA

Othont a deportálásból visszamentértek gyermekeinek

A Bethlen-téri templomkörzeli intézménybizottsága elhatározta, hogy a Krausz Kálmán és neje, Szerdahelyi Dezső és neje, valamint több más hitestvér áldozatkészségéből a deportáltak árva javára létesített alapból a jelenleg szülő nélkül levő gyermekekről gondoskodni kíván. E célból a körzet heresi:

Vallásos szellemű, jólletű, e szerencsétlenségekben segíteni akaró jobb polgári, előszerbában tisztviselői, pl. Előtakarító családokat, kik teljes költséggel megterítés ellenében hajlandók egy-egy gyermeket magukhoz venni. A befogadó családnak nemcsak az élelmezés, hanem a nevelés szerepét is vállalnia kell, úgyhogy az elhagyottan maradt szülő helyett szülő, otthon helyett otthon találjon.

Kérjük a gyermekeket magukhoz venni hajlandó családokat, valamint az elhelyezésre érdemes gyermekek hozzátartozóit, hogy a körzeti iradában (Bethlen Gábor-tér 2. fszt. 27.) jelentkezzenek.

Kiegészítő jelentés Oroszországban levő munkaszolgálatosokról

Legutóbbi számunkban közöltük több munkaszolgálatos nevét, akik az oroszországi aszbeszti és revdáni táborban vannak. Most még a következők neveit kaptuk meg:

Aszbeszt (Ural) 84. sz. orosz táborban levők jegyzéke

Bock József, Győrszentivány.

Kovács László, Tiszazug.

Lung Náthán, Mezőkovácsháza.

Feldmár László, Felsőgalla.

Revdán (Ural) táborban levők jegyzéke

Wieser Mayer (helyesbítés), Hajdusámson.

Herskovits József, Forroenes.

Hauer Dezső, Arlov, Borsod m.

Klein Mihály asztalos, Bpest.

Neufeld László (helyesbítés), Inke.

Littmann László, Budapest.

További felvilágosítást adhat a Zsidó Világkongresszus és Jewish Agency for Palestine Statisztikai és Tudakozó Hivatala (V., Wekerle Sándor-u. 7.) szombat és vasárnap kivételével 9-1-ig.

Einstein

és a zsidó állam

Több napilapban olvastunk egy kicsiny híradást, amely szerint Einstein professzor állítólag kijelentette, hogy soha sem volt híve a zsidó állam gondolatának, amelyet dívalja multnak, időszertülemnek tart. A hírt furesának tartjuk, hiszen minden könyvvelő elől ismeretesek Einstein professzornak ehbeli nézetei. „Hogyan látom a világot?” e. könyvéből idézzük: „Ma örömmel tekinthetünk vissza az elmúlt tíz esztendőre, mert a zsidó nép egyesített ereje ezalatt a tíz év alatt Palesztinában sokkal hatalmasabb és sikeresebb építómunkát fejtett ki, mint amelyet annakidején remélni mertünk.” Másutt: „Reméljük, hogy Palesztinában a saját nemzeti kulturánk otthonát alkothatjuk meg...”

Újabb idézet: „Palesztina a mi részünkre, zsidók részére, nem pusztán jótékonyági vagy gyarmatügyi, hanem a zsidó nép legfontosabb problémája. Palesztina nem a keleti zsidók menhelye elsősorban, hanem a minden zsidók újraéledő nemzeti közösségének megtestesülése. De vajjon időszertülem és szükség-e ezi a közösségi érzést felbresztetni és megerősíteni? Értre a kérdésre, azt hiszem, nemcsak spontán érzésből, de értelmi okokból is feltétlen igen-nel kell válaszolnom...”

Nincs hiba az újságok híradásában? Mindenestre kellő óvatossággal kell fogadnunk a sajtónak ezt a közleményét.

(DÉK)

Zsidó hanglemezeket

Harmadik alkalommal saját részre megjelent a zsidó zenei hanganyag. Visegrádban 15. szám.

NAPTÁRAK

CIGARETTAPAPÍR

és mindenféle PAPIRÁRUK

György Imréné

Deák Ferenc-u. 15. Telefon: 30515. Védéki kereskedőnek utányvétel is.

HIVJON! JÖJJÖN!

Veszeki férfi és női ruhát, fehérneműt, szőrmekabátokat, irógépet, pénzszekrényt, szőnyeg, poroshint, kerékpárt, fényképezőgépet. Petöfi Sándor-u. 2. Az átjáróban és Anker-köz 3. GERSTL-MAJORSZI

ARANY, ÓRA, ÉKSZER

HERZOG JÓZSEF

VII., RÁKÓCZI-UT 4.

Telefon: 427-355.

Aranymerlekek kaphatók.

A németországi Gantingban tartózkodó deportáltak névjegyzéke

Legutóbbi számunkban megírtuk, hogy visszaérkezett németországi utjáról a DEGOB által kiküldött „expedíció”, s beszámoltunk szerzett tapasztalatairól. Most módunk van arra, hogy a gantingi láborban (a volt Luftwache-kórházban levő) deportáltakról általuk (Róth—Teimler) elkészített névjegyzéket alább közölhessük:

Gantingban tartózkodó deportáltak:

- Abrahám Dávid**, sz. Somkerék, 1924. IV. 9., anyja: Női Eszter, lakh. Somkerék.
- Abrahám Miksa**, sz. Nagytorna, 1920. III. 17., anyja: Herschlovits Jozefa, lakh. Nagytorna.
- Burger Endre**, sz. Mándok, 1928. IV. 3., anyja: Lipkovicz Ilona, lakh. Mándok.
- Bauer Sándor**, sz. Paks, 1928. VIII. 11., anyja: Baum Sára, lakh. Pécs, Munkácsy-u. 4.
- Bruszt József**, sz. Székesfehérvár, 1927. IV. 9., anyja: Lukács Rózsa, lakh. Székesfehérvár, Selyem-u. 6.
- Brauski György**, sz. Győr, 1913. XI. 27., anyja: Kohn Irén, lakh. Pápa, Rákóczi-ut 31.
- Braun Sándor**, sz. Székelykeresztúr, 1924. VII. 14., anyja: Mandel Eszter, lakh. Székelykeresztúr.
- Blum Leon**, sz. Kolozsvár, 1924. IX. 27., anyja: Ábrahám Etelka, lakh. Marosvásárhely.
- Buchinger Endre**, sz. Vác, 1929. III. 1., anyja: Buchinger Erzsébet, lakh. Szombathely.
- Berkovicz Emil**, sz. Szamosassályi? 1901. II. 6., anyja: Rosenberg Sáli, lakh. Egrespatak.
- Balassa István**, sz. Pelsőc, 1895. X. 16., anyja: Kohn Malvin, lakh. Tócsó.
- Brauzi Zsigmondné**, sz. Perkáta, 1908. VI. 1., anyja: Schwarz Vilma, lakh. Székesfehérvár, Selyem-u. 6.
- Burgosai Teréz**, sz. Dug, 1908. VIII. 27., anyja: Esler Katalin, lakh. Budapest, Akác-u. 31.
- Czeizler Sándor**, sz. Újpest, 1926. I. 8., anyja: Dicher Regina, lakh. Újpest, Árpád-u. 8., Horty-u. 6.
- Csillag József**, sz. Kék, 1894. II. 25., anyja: Weisz Róza, lakh. Kék.
- Dévai József**, sz. Budapest, 1921. II. 8., anyja: Weisz Irén, lakh. Budapest, Tompa-u. 9.
- Deutsch Henrik**, sz. Bodrogkeresztúr, 1924. IX. 13., anyja: Tischler Rózi, lakh. Bodrogkeresztúr.
- Dömötör Pál**, sz. Zalaegerszeg, 1925. I. 9., anyja: Reich Janka, lakh. Kesztemét, Óz-utca 15.
- Deutsch László**, sz. Kolozsvár, 1926. IV. 30., anyja: Weisz Róza, lakh. Kolozsvár, Gyula-u. 12.
- Dick István**, sz. Pécs, 1929. VII. 19., lakh. Pécs.
- Deitch Aron**, sz. Sátoraljaújhely, 1912. XII. 16., anyja: Katz Eszter, lakh. Sátoraljaújhely, Rákóczi-ut 83.
- Farkas József**, sz. Újpest, 1920. II. 21., anyja: Luszig Aranka, lakh. Újpest, Kassai-u. 17.
- Fecské Mánó**, sz. Pécs, 1891. VI. 25., anyja: Herczeg Regina, lakh. Pécs, Hunyady-u. 19.
- Friedmann Jenő**, sz. Dós, 1909. XII. 21., anyja: Fell Helén, lakh. Marosvásárhely.
- Fleischmann János**, sz. Vác, 1923. XII. 10., anyja: Fleischmann Emma, lakh. Hódmezővásárhely, Kállay-u. 25.
- Gross Róbert**, sz. Budapest, 1924. VII. 22., anyja: Klein Hermin, lakh. Budapest XIII., Mór-u. 9/c.
- Fuchs Paula**, sz. Szatmárnémeti, 1902. I. 4., anyja: Mindszent Regina, lakh. Máramarosziget, Horty-tér.
- Goldstein Sándor**, sz. Magyarlajos, 1912. VIII. 12., anyja: Hirsch Sára, lakh. Nagysomkút.
- Gold Ferenc**, sz. Kaposvár, 1927. VI. 5., anyja: Schwarz Frida, lakh. Kaposvár, 41. e. 7.
- Goldstein György**, sz. Tokaj, 1926. V. 8., anyja: Farkas Róza, lakh. Hajdunánás.
- Grünbaum László**, sz. Kolozsvár, 1928. VII. 16., anyja: Jakobovicz Ella, lakh. Kolozsvár, Hosszu-u. 40.
- Grünwald Zoltán**, sz. Győr, 1902. III. 22., anyja: Reusz Fanny, lakh. Győr, Klétsa-u. 13.
- Glück Majer**, sz. Ruszkovo, 1901. V. 20., lakh. Ruszkovo.
- Glück Lázár**, sz. Majszin, 1916. I. 1., lakh. Majszin.
- Gutmann Mirjam**, sz. Bekecs, 1924. XII. 6., anyja: Schönberger Lenke, lakh. Bekecs.
- Hirschhorn Géza**, sz. Boleni, 1898. VII. 22., anyja: Hirsch Gizella, lakh. Kolozsvár, Árpád-u. 47.
- Hermann Hessel**, sz. Galócás, 1926. XII. 24., anyja: Basch Helén, lakh. Galócás.
- Hoel Gordon**, sz. Nyereznice, 1910. VI. 29., anyja: Berkovicz Berta, lakh. Nyereznice.
- Hirschler István**, sz. Egervár, 1922. VI. 11., anyja: Gottlieb Aranka, lakh. Füzvölgy.
- Hösch Klára**, sz. Poprád, 1923., anyja: Ingár Julia, lakh. Poprád.
- Izsaovics Bernát**, sz. Aknaszlatina, 1887. VI. 24., anyja: Berkovicz Mária, lakh. Székelyudvarhely.
- Izsák József**, sz. Szatmárnémeti, 1907. IV. 27., anyja: Fülöp Fanny, lakh. Kolozsvár, Bolond-u. 4.
- Ivgyes Sámuel**, sz. Felsőróna, 1932. V. 16., lakh. Felsőróna.
- Jakobovicz Mihály**, sz. Toronya, 1920. XI. 18., anyja: Drinner Rifka, lakh. Debrecen.
- Jakob Nándor**, sz. Kolozsvár, 1931. V. 13., anyja: Löbl Emma, lakh. Kolozsvár.
- Joskovics Eugén**, sz. Szerencs, 1897. III. 2., anyja: Wiesnel Róza, lakh. Kiskőrös.
- Kohn Adolf**, sz. Forróenes, 1929. VI. 23., anyja: Friedmann Margit, lakh. Olaszliszka.
- Kádár Endre**, sz. Abony, 1925. III. 29., anyja: Szöke Zelma, lakh. Budapest, Kedves-u. 52.
- Katz Rafael**, sz. Bodzafalva, 1918., anyja: Goldstein Róza, lakh. Bodzafalva.
- Kreitzenberger Sándor**, sz. Petrova, 1927. VIII. 10., anyja: Hecht Rózsa, lakh. Petrova.
- Kokány László**, sz. Nagymihály, 1925. VI. 29., anyja: Rosenberg Berta, lakh. Nagymihály.
- Katz Ernő**, sz. Nyíregyháza, 1923. VIII. 7., anyja: Weinberger Róza, lakh. Nyíregyháza.
- Katz Tibor**, sz. Livada, 1930. V. 28., anyja: Feleser Erzsébet, lakh. Szatmárnémeti.
- Klein Sándor**, sz. Szatmárnémeti, 1925. IV. 18., anyja: Farkas Mollid, lakh. Szatmárnémeti, Hegyi-u. 32.
- Katz János**, sz. Munkács, 1929. XII. 7., anyja: Penner Hanni, lakh. Munkács.
- Károly Vilmos**, sz. Budapest, 1916. V. 9., anyja: Rottenfeld Vilma, lakh. Budapest, Király-u. 52.
- Kölcse Géza**, sz. Kékkőrös, 1926. I. 19., anyja: Frankl Janka, lakh. Kékkőrös.
- Laurer Gertrúd**, sz. Szászrégen, 1913. XII. 21., anyja: Gottlieb Sarolta, lakh. Szászrégen.
- László Irén**, sz. Beregszász, 1926. III. 9., anyja: Engel Erzsébet, lakh. Beregszász, Batóden-u. 13.
- Merkovicz Mózes**, sz. Hidalmás, 1927. VI. 13., anyja: Berkovicz Lórá, lakh. Hidalmás.
- Moskovics János**, sz. Budapest, 1923. VIII. 7., anyja: Kovács Ilona, lakh. Budapest, Langdon-u. 6.
- Matlan Gyula**, sz. Völgelalu, 1901. V. 27., anyja: Grünwald Hermine, lakh. Erd.
- Márka János**, sz. Újpest, 1929. XI. 16., anyja: Steiner Klára, lakh. Újpest, Penitzky-u. 5/a.
- Mátyás István**, sz. Debrecen, 1926. I. 12., anyja: Honig Lili, lakh. Makó, Széchenyi-tér 20.
- Márkovicz Endre**, sz. Kiszvárd, 1925. I. 22., anyja: Keesmann Sarolta, lakh. Kiszvárd.
- Müller Zoltán**, sz. Vámfalu, 1928. XII. 11., anyja: Farkas Etel, lakh. Vámfalu.
- Mendelovicz Sára**, sz. Miskolc, 1928. I. 12., anyja: Kálmán Malvin, lakh. Miskolc, Fábrián-u. 33.
- Ney Jere**, sz. Nagyberény, 1908. II. 16., anyja: Mautner Matild, lakh. Nagyberény.
- Öhlaun Mózes**, sz. Munkács, 1927. IV. 15., anyja: Bass Doróttya, lakh. Munkács, Laforea-u. 17.
- Politzer Dezső**, sz. Kövesegyháza, 1924. III. 29., anyja: Grosz Róza, lakh. Budapest, Práter-u. 25.
- Pfeffer Ferenc**, sz. Miskolc, 1923. III. 24., anyja: Klein Mária, lakh. Miskolc.

Könyv és papíráru

LEGNAGYOBB VÁLASZTÉKBAN
PARLAMENT KÖNYVESBOLTBAN
V., Vécsey-utca 5.

**IRÓGÉPEK,
SZÁMOLÓGÉPEK**

vétel, eladás, csere. **Winternitz**
D I X I írógépszaküzlet
Podmuniczky-u. 1. Telefon: 123-251.

Perl József, sz. Uschurai, 1899. lakk. Uschurai.
 Rosenberg Sándor, sz. Budapest, 1921. IX. 23., anyja: Schöner Ernő, lakk. Budapest, Király-u. 38. I. 26.
 Rosenberg Bernát, sz. Beregdubroka, 1923. I. 3., anyja: Grünberg Róza, lakk. Beregdubroka.
 Rosenfeld Salamon, sz. Szamosujvár, 1909. XI. 18., anyja: Perlmutter Etel, lakk. Nagyvárad.
 Dr. Stein Bernát, sz. Karánszobes, 1899. VIII. 22., anyja: Goldstein Ida, lakk. Geleence.
 Sándor Kálmán, sz. Budapest, 1903. I. 14., anyja: Beyer Anna, lakk. Budapest, Bulyovszky-u. 40.
 Schwarcz Mór, sz. Ungvár, 1906. IV. 5., anyja: Halpern Regina, lakk. Ungvár, Kossuth-tér 30.
 Schwarcz Izrael, sz. Nagyvárad, 1922. VI. 20., anyja: Reich Mária, lakk. Nagyvárad.
 Schönberger József, sz. Makó, 1899. III. 4., anyja: Lefkovicz Josefina, lakk. Békéscsaba.
 Schnitzer Ervin, sz. Kányaháza, 1897. IV. 21., anyja: Izrael Gizella, lakk. Középvíró.
 Stern Zoltán, sz. Középvíró, 1925., anyja: Wiesel Leder, lakk. Középvíró.
 Slavovics Mendel, sz. Középvíró, 1894. VII. 28., anyja: Steinbeck Róza, lakk. Dumaszerdahely.
 Schwarcz Lúdvig, sz. Budapest, 1921. VIII. 9., anyja: Südfeld Eszter, lakk. Budapest, Keuder-u. 17.
 Schwarcz István, sz. Kalocsa, 1921. I. 30., anyja: Engel Olga, lakk. Kalocsa.
 Steinmetz Maximilián, sz. Magyarlajos, 1925. I. 20., anyja: —, lakk. Szászrégen.

Schwarcz Dezső, sz. Budapest, 1927. V. 27., anyja: Tanczer Irén, lakk. Kispeszt, Kisfaludi-u. 79.
 Varga Tibor, sz. Budapest, 1925. V. 10., anyja: Lintzer Julia, lakk. Budapest, Lőcsei-u. 20/b.
 Weisz Miklós, sz. Balkány, 1928. XII. 10., anyja: Landesmann Erzsébet, lakk. Nyiregyháza, Katona-u. 1.
 Weisz Bernát, sz. Batares, 1925. VII. 10., anyja: Katz Hanni, lakk. Batares.
 Weisz Zoltán, sz. Szatmárnémeti, 1918. I. 24., anyja: Salamon Rozália, lakk. Budapest, Mogyoródi-u. 118.
 Waller Sámuel, sz. Ungvár, 1922. X. 9., anyja: Zsupnyik Peps, lakk. Ungvár, Munkácsy-u. 4.
 Wilhelm György, sz. Pestszentlőrinc, 1931. IV. 11., anyja: Sauechtig Berta, lakk. Pestszentlőrinc.
 Weingart Hermann, sz. Bethlen, 1924. IV. 20., anyja: Sándor Lenke, lakk. Bethlen.
 Wexler Mór, sz. Mineu, 1914. XI. 11., anyja: Baum Berta, lakk. Romlita.
 Wohlberg Sámuel, sz. Ördögkut, 1924. VII. 25., anyja: Tusz Berta, lakk. Nagynyíras.
 Dr. Wirth István, sz. Budapest, 1916. II. 7., anyja: Krausz Jolán, lakk. Budapest, Pozsonyi-ut 20.
 Weisz Arnold, sz. Kisvárd, 1897. III. 7., anyja: Berger Róza, lakk. Kisvárd.
 Wég Béni, sz. Felsővíró, 1908. VI. 1., anyja: Schwarcz Vilma, lakk. Székesfehérvár, Selyem-u. 6.
 Weisz Fanny, sz. Kereche, 1928. X. 2., anyja: Friedmann Zsófi, lakk. Kereche (Prága).

„Eltűnt hittestvéreink holtak nyilvánítása“

címmel egyik legutóbbi számunkban közölt cikkünkkel kapcsolatban hivatalos helyről felbatalmazták bennünket a következők közlésére:

„Katonai egyének tekintendő és így elhalálozás anyakönyvezésének elrendelése szempontjából a Honvédelmi Minisztérium hatáskörébe tartozik mindenki, aki katonai behívó (Honv. Minisztériumi plakát, póthatívó) alapján vonult be, katonai parancsnokság alatt állott, illetve ilyen kötelességek teljesített szolgáltatást, tekintet nélkül korra vagy nemre, valamint arra, hogy a határ bel- vagy külföldön következett be.

Az érdekeltek forduljanak a Honvédelmi Minisztérium Izraelita Tábori Lelkészi Osztályához (Honvéd-u. 28. I. 180.), amely hivatali illetékes minden zsidó vonatkozású anyakönyvezési ügyben és ahol tanunyilatkozatokat díjmentesen foglalták jegyzőkönyvbe, azt hitelesítik, a tanukról katasztert vezetnek és a kutatások során az elhunyt hájtársak hátramaradottainak mindenben rendelkezésére állnak.

Az anyakönyvezés elrendeléséhez a múlt számunkban közöltéktől eltérően születési vagy házassági anyakönyvi kivonatnak van szükség.

Felhívjuk az érintettek figyelmét arra, hogy az ilyen módon történő holtak nyilvánítása csak polgári anyakönyvezés szempontjából érvényes, míg az egyházi házasságkötéshez esetlegesen az illetékes rabbiág döntésére van szükség.

Külföldről keresik...

A Pesti Izr. Hittközséghez tömegesen érkezett távirati megkeresések alapján kutatót, de fel nem talált alantli hittestvéreket kérjük, közlőjük továbbítás végett mai címüket (Sip-u. 12. III. em. 40, délelőtt 1/2—10).

Nyilv. sz. KERESETT NEVE ÉS LEGUTÓBBI CÍME

- 1 Ráfi-család, Budapest, Király-u. 21.
- 185 Dr. Gemma Bassani
- 186 Dr. Litzmann Lajos és családja, Bonyhád
Litzmann Jenő, Budapest — Léva
- 189 Grünwald Pessi, Munkács
- 190 Barabás Imre építész, Személynök-u. 19.
Barabás Viktória Anna, Krisztina-Mária
- 192 Klein Márton, Szabó-u. 25.
- 194 Löwy Adolf és neje, Csengery-u. 48.
Heisler Márton, Magyar-ház
- 196 Reiszfeld Regina és Mór, Rotteuhiller-u. 5/c.
- 197 Pollák Béni
- 198 Deutsch Margit, Klauzál-tér 15.
Bellovits Jenő tisztelendő, Visk
Kérsely Böszö, Visk
Chajnovits Hajnal, Visk
- 201 Friedmann Benő és családja
- 202 Frischmann Margit
- 203 Vogel Schaniel, Kispeszt vagy Ujpest
Vogel Andor, László, Árpád, Miklós
- 204 Ungár Béla és neje, sz. Eugénie Schild
- 205 Anster Sándorné, sz.
- 206 Körönczi Paula, sz. Fried, Rottenhiller-u. 5/a.
Halozanu Efi, sz. Pollák, Aréna-ut 6.
Dr. Kőmücszi Gáspár
- 207 Littauer Jenő mérnök, Eger
Parkas Sándor (Ali), Budapest
Havas Jenő, Budapest (1901)
Dr. Réau Andor, Pozsonyi-ut 3.
Róth Dávid (apja Jakab), Sasfalom
Róth Marcell (1888)
Klein Péter taxisoffőr
Steru Pál építészmérnök, Dunarakpart
Reiner Jenő és neje
- 208 Diamant Hugó, Fő-u. 15. (Nagyvács, 1878)
Diamant Oszkár (Budapest, 1901)
Diamant Mina 43 éves
Diamant Mirtild 42 éves
Diamant Alfréd 40 éves
Diamant Sándor, Ella és Lili
Hermann Vilmos Wolf, Budapest, Klauzál-tér.
- 209 Székely Aladár, Budapest, Népszínház-u. 49.
- 210 Kohn Józsa, Práter-u. 55.
Gálos Mihály, Damjanich-u. 40.
Mieselbach László, Szemeru-u. 17.

BI KERESI

Margaret Gabbai, Caico.
 Dr. Giorgio Bassani
 Litzmann György
 Litzmann György
 S. Iczkovits
 Csapó László
 Csapó László
 Harry Schiener
 Berger Ármu
 Berger Ármu
 Schenker, London
 Fridus
 Dr. Grosz Ernő, Szófia
 Dr. Grosz Ernő, Szófia
 Dr. Grosz Ernő, Szófia
 Grosz Dezider, Jeruzsálem
 Jedidjah Lok
 Zollschan Vilma, Tel-Aviv
 Vogel Anci
 Vogel Anci
 Vilém Hechler
 Rabbi S. Baumgarten
 Stefan Fried
 Stefan Fried
 Stefan Fried
 Littauer Gereben Edit
 Reizinger Laura
 Reizinger Laura
 Reizinger Laura
 Reizinger Laura
 Reizinger Laura
 Reizinger Laura
 Reizinger Laura
 Reizinger Laura
 Beregi Miklós és neje, sz. Reiner Olga
 Rose Löwi, London
 Rose Löwi, London
 Rose Löwi, London
 Rose Löwi, London
 Rose Löwi, London
 Rose Löwi, London
 Rose Löwi, London
 Rose Löwi, London
 Rose Löwi, London
 André Székely
 Grosz Mária, Antwerpen
 Grosz Mária, Antwerpen
 Grosz Mária, Antwerpen

(A névsor közlését folytatjuk.)

ZSIDÓ VILÁGHIRADÓ

STEPHAN WISE „TANUVALLOMÁSA“

Az Angol-Amerikai Palesztinai Bizottság, amely az európai zsidókérdés megvizsgálásával is foglalkozik, felkérte véleményének előadására Stephan Wise newyorki rabbit, a Zsidó Világkongresszus képviselőjét, aki „tanuvallomásában“ elmondotta, hogy megfelelő támogatással néhány esztendőn belül többszáz ezer zsidót lehet letelepedéshez és megélhetéshez juttatni Palesztinában. A világ zsidósága azt szeretné, ha Palesztina nemcsak bizonyos számú zsidó befogadást területe, hanem a zsidóság Nemzeti Otthona lenne. „A zsidó nép — mondotta a világhírű rabbi — elég érett és erkölcsileg elég fejlett ahhoz, hogy önmagát kormányozza saját otthonában“.

TRUMAN ELÉGEDETT A PALESZTINA BIZOTTSÁG MUNKÁJÁVAL

Bár az Angol-Amerikai Palesztinai Bizottság csupán munkája legelején tart, Truman elnök máris megelégedését fejezte ki az eddig végzett tevékenységért. A bizottság nyomasztóan kezdetkező kezdetén igen széleskörűen fogta fel működési területét és — mint a newyorki rádió közli, — azt a feladatot is vállalni akarja, amely az első világháború után a Népszövetség ugynevezett „Nansen Intézetére“ bízott.

AZ ANGOL KORMÁNY FELSZÓLÍTÁSA AZ ARABOKHOZ

A New-York Herald Tribune értesülése szerint: az angol kormány azzal a felszólítással fordult az arabokhoz, hogy vizsgálják felül a palesztinai bevándorlással kapcsolatos felfogásokat.

„AKI ANTISZEMITIZMUST HIRDET, A DEMOKRÁCIÁT TÁMADJA“

A bécsi Tägliche Rundschau írja, hogy az Osztrák Néppárt legutóbbi ülésén több felszólaló követelte az antiszemitizmus hirdetését szigorúan büntető rendelkezések meghozatalát. E rendszabályokra nem az osztrák zsidóságnak van szüksége, amely maroknyi csapatát zsugorodott össze és — mint legutóbbi számunkban megírtuk — egész Ausztriában körülbelül ezer főre becsülhető. Az antiszemitizmus bármilyen jaitája és jellegű megnyilvánulásait azért kell drasztikusan szigorral üldözni, mert aki

antiszemitizmust hirdet, a demokráciát támadja“.

Jugoszlávia és Olaszország után, most Ausztria lép fel új törvénnyel — a demokrácia védelmében — az antiszemitizmus ellen. A Szovjetunió már régebben szembeszáll az ilyen természetű fasiszta jelenségekkel, amikor az ugynevezett „szétlanti alkotmány“ keretében büncselekménynek minősítette a faji, vagy felekezeti „felsőbbrendűség“ és „lenézés“ hirdetését...

LENGYELORSZÁGBAN MEGSZÜNTEK A ZSIDÓÜLDÖZÉSEK

Az UNRRA lengyelországi megbízottja — mint a londoni rádió közölte — beszámolóit küldött a lengyel helyzetről és kijelentette, hogy Lengyelországban hat hét óta megszűnt minden zsidóüldözés. Az UNRRA megbízottja azért tartotta szükségesnek e körülmény megállapítását, mivel az angol fővárosban olyan hangok hallatszottak, hogy antiszemita jelenségek esetén revízió alá kell venni az UNRRA lengyelországi segítő tevékenységét.

A KAIRÓI KONFERENCIA MEREV ÁLLÁSPONTJA

Az AFP kairói híradása szerint: az Arab Liga kairói megbeszélései nem hoztak változást a zsidókérdésben. A kairói konferencia továbbra is merev álláspontot foglal el. Így tehát egyelőre nem lehet szó arról, hogy havonta 15.000 zsidó vándoroljon be Palesztinába és ilyen módon gyorsabb ütemű megoldást nyerjen a még mindig otthontalan európai zsidók elhelyezésének problémája. Faruk és Ibn Szaud találkozójától az arab világ egységes állásfoglalásának megszilárdulását várják, ami újabb nehézségeket támaszthat a Palesztina-probléma kedvező elintézése elé.

OLASZORSZÁGBAN KÁRTÉRITÉST KAPNAK A ZSIDÓK

Az olasz rádió közölte, hogy Gasperi miniszterelnök fogadta a római zsidóság vezetőit, akik előtt kijelentette, hogy az új, demokratikus Olaszország megfelelően kártalanítani kívánja a fasiszmus garázdálkodásai következtében javaiktól megfosztott zsidókat. Gasperi egyébként hangsúlyozta, hogy az olasz nép sohasem volt antiszemita és zsidóellenes cselekedeteket csak a németeket utánzó s a németeket kiszolgáló fasiszta körök követték el,

Dr. J. H. Hertz halálára

Londonból jelentik: Dr. J. H. Hertz, a brit birodalom főrabbija 75 éves korában elhunyt. A Jewish Agency ez alkalomból kommunikét boesáttott ki, amelyben a szervezet bucsút vesz az elhunytól, aki korai ifjúsága óta vezető egyénisége volt a pozitív zsidóságnak.

Az egyetemes zsidóságnak mélyszégyes gyászja van. Dr. J. H. Hertz, a brit birodalom főrabbija, megtért Alkotójához. A nagy szervező, a lángoló szavú szónok, a bőleség forrásainak avatott tollu feltárója, a lelkes harcos, a zsidó törekvések rajongó lelkü bajnoka immár a sir mélyén pihen. Nem fogjuk többé hallani biztató és reményt nyújtó szavait, melyek az éter hullámain jutottak el szívünkhez, hogy erőt adjanak nekünk a kétségbeesés óráiban és, hogy bizodalmat öntsenek lelkünkbe abban a jóleső érzésben, hogy zsidó testvéreink széles e világon aggódó és féltő szeretettel gondolnak ránk és sorsunkat éber figyelemmel kísérik. Ő eltávozott, de köztünk maradnak szellemének hatalmas alkotásai. Méréföldkő a zsidó kultúrának országutján az ő Biblia-fordítása és az ahhoz fűzött magyarázatok, mely százszekrek kezé-

ben vált az ihlet, az épülés és boldog malaszt sugárzó szövétnekévé és amely csillogó tisztaságával a zsidó szellem előtt való hódolatra készítette a művelt világ közvéleményét. Művének magyar átdolgozása nehéz időkben, az elnyomatás korszakában jelent meg, dicsőségére alkotójának, de örök dicsőségére annak a magyar zsidóságnak is, amely szenvedései közepette ilyen korszakos művel ajándékozta meg a magyar szellemi életet. Nagyjelentőségű másik műve, a Zsidó Gondolat Könyve, szintén megjelent magyar nyelven, hogy tanítson, irányítsa, lelkesítsen és világítsa on.

Büszkék vagyunk a nagy pap sentséges életművére és e büszkeségre különös okot ad nekünk, magyar zsidóknak, hogy a brit birodalom történelmi jelentőségű főpapja magyar földön látta meg a napvilágot, és szeretele és érdeklődése a magyar ügy iránt meg nem lankadt soha. Ezért különös okunk van a gyászra is. siratjuk a nagy lelki vezetőt, Istennek fölkent szolgáját, de siratjuk a testvért is, kinek elvesztése mély szívfájdalmat okozott.

Legyen béke és áldás porai felett!

Dr. Hevesi Ferenc

LONDONBAN FOLYTATJA TANÁCSKOZÁSAIT A PALESZTINA BIZOTTSÁG

Az angol külügyminisztérium — mint a londoni rádió közli — hivatalos kommunikében adta a sajtó tudomására, hogy az Angol-Amerikai Palesztina Bizottság január 25-én Londonban folytatja tanácskozásait. Londonban újabb szakértői vélemények és „tanuvallomások“ meghallgatására kerül sor. Máris több szervezetet és egyesületet értesítettek, hogy készítse elő iratait és bizonyítékait a bizottság számára.

NAHUM GOLDMANN LÁTÓGATÁSA MÜNCHENBEN

Truscott tábornok, az amerikai ötödik hadsereg parancsnoka, — mint a Reuter Iroda jelenti, — meghívta Münchenbe Nahum Goldmann-t, a Zsidó Világkongresszus elnökét. Nahum Goldmann már meg is érkezett Münchenbe, ahol néhány napot tölt, majd látogatást tesz azokban a németországi táborokban, ahol a hazájukból elhurcolt zsidók tartózkodnak.

AZ EGYESÜLT NEMZETEK ELÉ KERÜL A PALESZTINA-KÉRDÉS

A newyorki rádió hirmagyarázója megemlítette, hogy az Egyesült Nemzetek londoni ülészakán a megvitandó kérdések sorában szerepel a Palesztina-probléma is.

(sós.)

HA HOZZÁNK BEKÜLDÖTT LEVELERE VÁLASZT VÁR, MELLEKELJEN MEGFELELŐ ÖSSZEGŰ LEVELBÉLYEGET, VAGY VÁLASZLEVELEZŐLAPOT.

UJ ÉLET

szerkesztősége
és kiadóhivatala

Kohn Gizi és Irén
fűző és fehérnemű szakos

VII. Akácfa-u. 4. II. 2

A PENTSZENTERZSÉBETI IZR.
HITKÖZSÉG

templomszolgálat

(sános) keres. Jelentkezés a hitközségi irodában (Izabella-u. 20.) legkeletoleg vasárnapi napon, d. e. 10 órakor.

HIREK

Méltirok emlékezete. Január 3-án a Hősök Emléktemplomában gyászistenisztelet tartottak az ottlak a mártirok emlékeztetésére...

Akik meghalnak és akik hercegnék: úcpüki Leasülte-ért. Múlt számunkban megírtuk, hogy a Jewish Agency dokumentációs osztálya fenti címmel kiállítás rendez...

A Magyarországi Izraeliták Országos Irodája Értesítőjének második száma a napokban jelent meg a következő tartalommal: A zsidóságot érintő újabb jogszabályok...

ZSIDÓ IFJUSÁGI ANKET A PÁVA-UTcai IFJUSÁGI CSOPORTBAN. Január 15-án, vasárnap délután 1 órai kezdettel a Pesti Izr. Hitközség pávautei ifjúsági csoportja az ifjúsági kérdések megbeszélésére...

A „Vízó” jan. 17-én, délután 1/5 órai kezdettel Arany János-u. 29. sz. alatti helyiségében Kulturálisnapot rendez. Előadó dr. Dénes Béla, a „Magyar zsidóság” utja... Vendégeket szívesen lát Fűtött helyiség.

Seleit-filmet

VESZÉSEK: „Royal” Rt. Szabolcs-utca 29. Telefon: Lipót 094.

Kinevezés. A belügyminiszter Dósi Jenőt, a Budai Izr. Hitközség ny. főtitkárát az államrendőrséghez számvevő őrnaggyá nevezték ki és szolgálatára a budapesti főkapitánysághoz osztották be.

Uj valláskerületek szervezése az Alföldön. Az Országos Iroda meglátta dr. Schindler József Kecskeméti rabbit, hogy a vallási szempontból jelenleg szervezeten alfeleli kongresszusi zsidó-ágot megszervezze...

Békefelhívás. Január 11-én, hétfőn, 12.5-ker óráig fel a Földön Nagy Tibor „A magyar nép büntetése” című, a Szépi Könyv kiadójára írott előadását.

A Pesti Izraelita Hitközség Kulturális Igazgatóságának Öreg Sabbat rendezésének keretében január 19-én szombat dé. u. 5 órakor Biedermann László ad elő „Zsidó ifjúág régen és most” címmel. A Hanhae körusa és kultúropportja héber delokkal és szavaltatokkal szerepel Mandel Lajos főként közreműködésével.

A Haoved Szociálista-Gonista Munkásmozgalom január 19-én szombaton délután 5 órakor a Füst Sándor-utca 21b. sz. alatti Izr. Hitközség kultúrtervében nagyszabású műsoros előadást rendez, a fák ünnepe alkalmából, mely alkalmával a mozgalom legkitünőbb művészei lépnek fel.

Ne csinaljon lakásgondot. keressze fel

ifj. Nagyt

Pesten: VIII., Vas-u. 5 Budán: XII., Alkotás-u. 1.

Pályázati hirdetmény

A Pesti Izraelita Hitközség Előjárósága pályázatot hirdet a Pesti Izraelita Hitközség Kérelmének:

- 1. röntgenintézetli osztályos főorvosi,
2-4. röntgenintézetli rendelőorvosi, alorvosi és segédorvosi,
5-8. kélyendbeli belgyógyászati osztályos főorvosi,
7. sebészeti osztályos főorvosi,
8. laboratórium főorvosi,
9. kórhonetani rendelőorvosi,
10. a Bródy-kórházban beültendő fül, orr-gége osztályos főorvosi,
11. a Kaszab Aladár és Józsa poliklinikán letöltendő két-rendbeli fogászatli rendelő főorvosi

állásra. A pályázatokat a kórházak igazgatói irodájában (Budapest, XIII., Szabolcs-u. 33.) folyó évi február hó 15. napjának déli 12 órájáig kell benyújtani.

A pályázati kérvényhez mellékelendők:

- a) születési bizonyítvány,
b) nos pályázóknaál házassági anyakönyvi kivonat,
c) Magyarországon gyakorlatra jogosító orvosi oklevél,
d) orvosszakszervezeli tagság igazolása,
e) szakorvosi bizonyítvány vagy a szakképzettséget igazoló más bizonyítvány, egyéni kórházi vagy klinikai gyakorlati igazoló iratok és működési bizonyítványok,
f) róvél életrajz,
g) jádományos dolgozatok.

Az alkalmazás előfeltételei tekintetében a fennálló törvényes rendelkezések és kórházok szervezeti és működési szabályzatának 38. §-a irány-

ARANY DRÁGAKÓ EZÜST Schulz Jenő cég

órák-ékszerész (őrajavitás)

VII., Wesselenyi-u. 11. a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész

VÉTEL ELADÁS

VILLAMOSSÁGI

háztartási cikkek, szerelési anyagok Vétel. Eladás. Bizomány. GERŐ SÁNDOR, Bp. VI., Ó-u. 21.

FÉRHEZ MENNÉK egy cipészhez, javítóműhelyem és lakásem van. ÖZV. WEISZ MÁRTONNÉ, VI., Szabolcs-utca 38. szám.

KI TUD

Dr. Pfeiffer Izsák

(1881) monari főorvóból, aki 1915 februárjában a dachaui Rewierben volt és

Winkler Gábor-ról

(Nagykanizsa, 1928), akit közvetlen a felszabadulás előtt Buchenwald-ből kiürítették, kérem tudassa dr. Pfeiffer Márcellel, Zsidó-kórház, Szabolcs-u. 33.

KI TUD

Dr. Székely Miklós ügyvéd, Sziget-u. 25., Fischer Sándor határos, Dessewffy-u. 47. muszokról, Fehér Armin, dr. Fehér Lajos, Fehér Gábor, Fehér Bertalan, Markovits József és Weisz Sándor gyógyszerész berégszászi deportáltakról. Értesítést kér Fehér Miklós, Sip-u. 12. 1. em. 17.

A zsinagóga naptára

Január 17, esütőféltek: Sövé 15, péntek: 16, szombat: 17, vasárnap 18, hétfő: 19, kedd: 20, szerda: 21, esütőféltek: 22.

Szombaton, január 19-én heti szidrai: Bősálhach, háfőra: Bírák IV, 4--V, 31.

IMAJDÓK:

Table with columns: Ima-házak, Péntek este, Szombat este, Hétfő este, and values for Dohány, Rumbach, Bethlen, Csáky, Dózsa, Nagyv. Páva, Zugló.

Péntek esti gyertyagyújtás: 4 óra 15 perckor.

Január 18-án és 19-én funkcionálnak: a dohányuteai templomban péntek este prédikál: dr. Hevesi Ferenc, szombat délután prédikál: dr. Herskovics Fábán, előimádkozik: Linetzky Bernál.

Rumbach Sebestyén-uteai templomban szombat délután prédikál: dr. Fischer Benjámin, előimádkozik: Mandel Lajos.

Bethlen-éteri templomban péntek este prédikál: dr. Schwarz Benjámin, előimádkozik: Schmürmacher Zoltán.

Csáky-uteai templomban péntek este prédikál: dr. Berkovits József, előimádkozik: Herskovits Béla.

Dózsa György-uti templomban péntek este prédikál: dr. Mandel Miklós, előimádkozik: Purjesz Mór.

Nagyfuvros-uteai templomban péntek este prédikál: dr. Salgó László, előimádkozik: Spitzer Jakab.

Páva-uteai templomban péntek este prédikál: dr. Rosenbaum Manó, előimádkozik: Tenenbaum Dávid.

Zuglói templomban szombat délután prédikál: dr. Bernál Miklós, előimádkozik: Farkas Emil.

Budai istenlisztelek: (Péntek este 4, szombat délután 1/211.) III., Zsigmond-utca 49. Prédikál: dr. Benoscholsky Imre, előimádkozik: Sirota Sándor. — XI., Boesky-ut 37. Prédikál: dr. Klein Miklós

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII., Sip-u. 12. — Telefon: 423-930.

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI IZRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Felölős szerkesztő és felelős kiadó: ROOZ REZSŐ

Előzetés egy hónapra 2000 P. Beküldött kéziratokat nem öri-zünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai műntőrel Rt. Sörlórodájában. Fel nyomdász: Margittay Antal.

Budapesti, 1946 január hó 2. napján.

A Pesti Izraelita Hitközség Előjárósága:

Dr. MUNKÁCSI s. k. 1910kór.

STÖCKLER s. k. elnök.